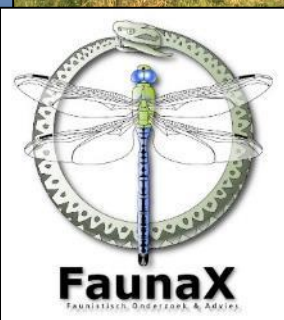
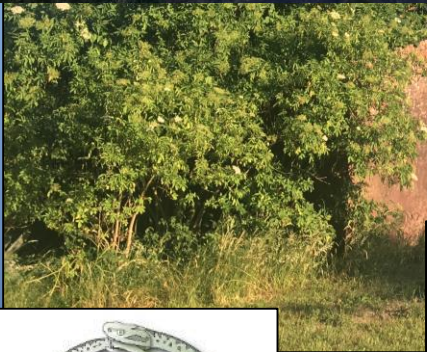

QuickScan Wet natuurbescherming
Bouwkundig Bureau Haverkamp
Ontwikkeling Hollandiastraat 1 te Scharsterbrug

COLOFON

BUREAU FAUNAX

Badweg 40 B
8401 BL Gorredijk

0513-435024

info@faunax.nl

www.faunax.nl

Lid van Netwerk Groene Bureaus

QuickScan Wet natuurbescherming Bouwkundig Bureau Haverkamp Ontwikkeling Hollandiastraat 1 te Scharsterbrug

Gorredijk, juli 2020

In opdracht van:

Bouwkundig bureau Haverkamp

Contactpersoon:

Uitvoering:

Bureau FaunaX

Rapportage:

Foto's:

Bureau FaunaX

Autorisatie:

Foto's voorpagina:

Impressie van het plangebied

© Bureau FaunaX. Gebruik en overname van gegevens alleen toegestaan met volledige bronvermelding:
Bureau FaunaX (2020). QuickScan Wet natuurbescherming, Bouwkundig Bureau Haverkamp, Ontwikkeling
Hollandiastraat 1 te Scharsterbrug. Rapport 20100, Bureau FaunaX, Gorredijk.

Disclaimer: In deze rapportage worden de resultaten van een onafhankelijk onderzoek behandeld. Bureau FaunaX heeft een adviserende rol en spreekt zich niet uit over de wenselijkheid van het plan waarop dit onderzoek betrekking heeft. Dit onderzoek is zo zorgvuldig en nauwkeurig mogelijk uitgevoerd. Het voorkomen van beschermde soorten is echter onvoorspelbaar. Aan dit rapport kunnen geen rechten worden ontleend. Op dit onderzoek zijn onze algemene voorwaarden van toepassing, zoals gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Leeuwarden.

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING.....	1
1.1 Aanleiding	1
1.2 Doel	1
1.3 Onderzoeksopzet	1
1.4 Ligging en karakteristiek van het plangebied	2
2. RESULTATEN QUICKSCAN	4
2.1 Flora.....	4
2.2 Vogels	5
2.2.1 Jaarrond beschermde vogelnesten	5
2.2.2 Overige (broed)vogelsoorten.....	5
2.3 Zoogdieren	6
2.3.1 Vleermuizen	6
2.3.2 Overige zoogdiersoorten (Waterspitsmuis).....	6
2.4 Reptielen en amfibieën	7
2.5 Vissen	8
2.6 Ongewervelden	8
2.7 Gebiedsbescherming.....	8
2.7.1 Stikstofgevoeligheid	8
2.8 Houtopstanden	9
3. SAMENVATTING EN CONCLUSIES	10
3.1 Overzicht beschermde soorten	10
3.2 Effectbespreking en aanbevelingen.....	10
3.2.1 Jaarrond-beschermde vogelnesten (huismus)	10
3.2.2 Jaarrond-beschermde vogelnesten (gierzwaluw)	10
3.2.3 Jaarrond-beschermde vogelnesten (kerkuil).....	11
3.2.4 Algemeen voorkomende broedvogels	11
3.2.5 Vleermuizen (verblijfplaatsen)	11
3.2.6 Overige zoogdieren (waterspitsmuis)	11
3.2.7 Vissen (grote modderkruiper)	11
3.2.8 Vrijgestelde- en niet beschermde soorten: de zorgplicht.....	12
3.3 Overzicht vervolgstappen.....	12
4. BRONNEN EN LITERATUUR.....	13
BIJLAGE I WET- EN REGELGEVING	14
Wnb Soortbescherming.....	14
Vogels en verstoring	14
Vrijgestelde soorten provincie Fryslân.....	14

Voorwaarden vrijstellingen	15
Zorgplicht art 1.11 Wnb.....	15
Wnb Gebiedsbescherming	16
Natura2000-gebieden	16
Wnb Houtopstanden	16
NatuurNetwerk Nederland/ Ecologische HoofdStructuur	16

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

Men is voornemens een agrarisch terrein aan de Hollandiastraat 1 te Scharsterbrug met meerdere silo's, een ligboxstal, een vervallen huisje en een woonboerderij te slopen om daarvoor in de plaats twee woningen te realiseren. Daarnaast worden bestaande waterwegen aangepast en nieuwe wegen worden aangelegd.

Omdat een deel van bovenstaande maatregelen een ruimtelijke ingreep betreft, dient een toetsing te worden uitgevoerd in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb). Deze toetsing vindt eerst plaats in de vorm van een QuickScan gebaseerd op het onderdeel soortbescherming. In het kader daarvan is door Bureau FaunaX een analyse gemaakt van de (mogelijk) binnen de invloedssfeer aanwezige beschermde natuurwaarden. Hierbij ligt de focus op flora en alle diergroepen waarvan redelijkerwijze kan worden verwacht dat beschermde soorten voor kunnen komen in het plangebied. Tevens is een inschatting gemaakt van de eventuele effecten van de voorgenomen plannen op in de omgeving liggende beschermde natuurgebieden (Natura2000 en EHS) (onderdeel gebiedsbescherming).

1.2 Doel

Deze ecologische beoordeling geeft, voor zover mogelijk, antwoord op de volgende vragen:

1. Komen binnen het plangebied (biotopen van) beschermde soorten in het kader van de Wet natuurbescherming voor?
2. Komen binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden beschermde natuurgebieden voor?
3. Wat zijn de mogelijke effecten van de realisatie van de initiatieven en het in gebruik hebben ervan op deze beschermde natuurwaarden?
4. Voor welke soorten en hun leefgebied wordt de wet mogelijk overtreden en in hoeverre kunnen overtredingen vermeden, dan wel verzacht worden?
5. Wat zijn de te ondernemen vervolgstappen met betrekking tot het voorkómen van schade aan beschermde soorten binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden?

Voor het beantwoorden van deze vragen zijn, naast de verzamelde gegevens tijdens het veldonderzoek, ook andere bronnen geraadpleegd. Zie hiervoor de bronnenlijst in hoofdstuk 4.

1.3 Onderzoeksopzet

Soorten

In opdracht van Bouwkundig Bureau Haverkamp heeft Bureau FaunaX het planvoornemen door middel van een ecologische QuickScan getoetst aan de natuurwetgeving. Deze QuickScan heeft bestaan uit een bureaustudie en een veldbezoek gebaseerd op ecologisch inzicht (*expert judgement*). Een ecologische QuickScan of beoordeling is meestal de eerste stap van ecologisch onderzoek en is bedoeld om een inschatting te maken van de mogelijke effecten op eventueel aanwezige beschermde flora en fauna en/of natuurgebieden binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden. Het veldonderzoek voor deze QuickScan is uitgevoerd op woensdag 24 juni 2020 en vond plaats onder zomerse weersomstandigheden (26°C en helder). Dit onderzoek bestond uit een visuele inspectie van het plangebied, waarbij is gelet op de aanwezigheid van (of sporen van) beschermde soorten en op de eventuele aanwezigheid van geschikt leefgebied van deze soorten.

Gebieden - Natura 2000

Behalve dat onderzocht wordt welke soorten binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden kunnen voorkomen, wordt ook gecontroleerd of er sprake kan zijn van negatieve effecten op instandhoudingsdoelstellingen van Natura2000-gebieden. Dit gebeurt middels een grove analyse op basis van de geplande werkzaamheden en de relevante afstand tot de meest nabij gelegen Natura2000-gebieden.

Houtopstanden

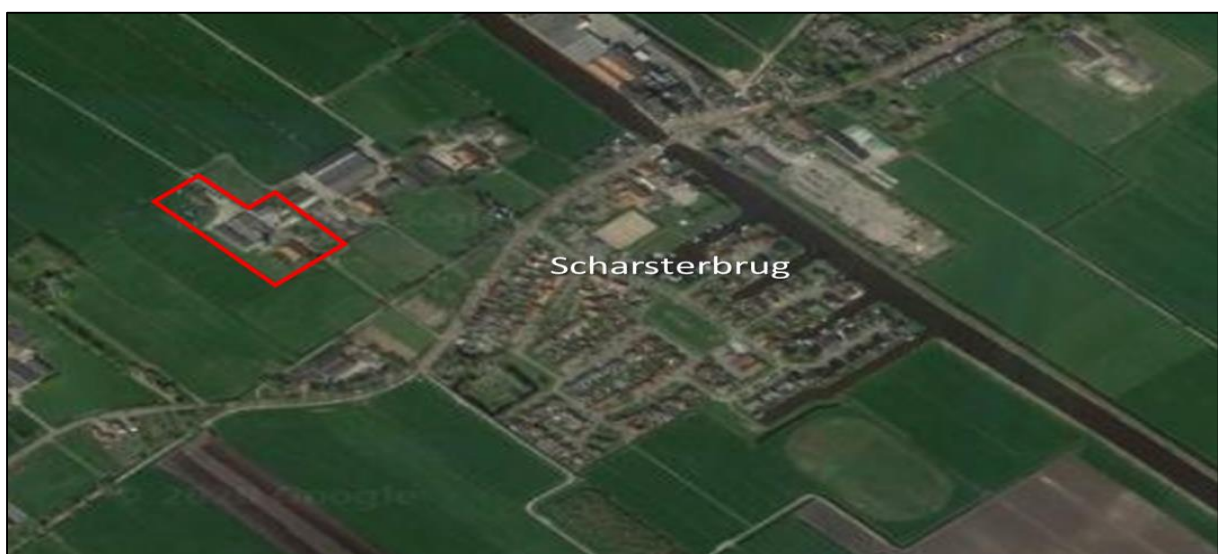
Onder de Wet natuurbescherming worden ook houtopstanden beschermd. Er wordt gecontroleerd in welke mate er sprake is van kap en of hier een meld- en/of herplantingsplicht aan de orde kan zijn.

Overige gebiedsbescherming

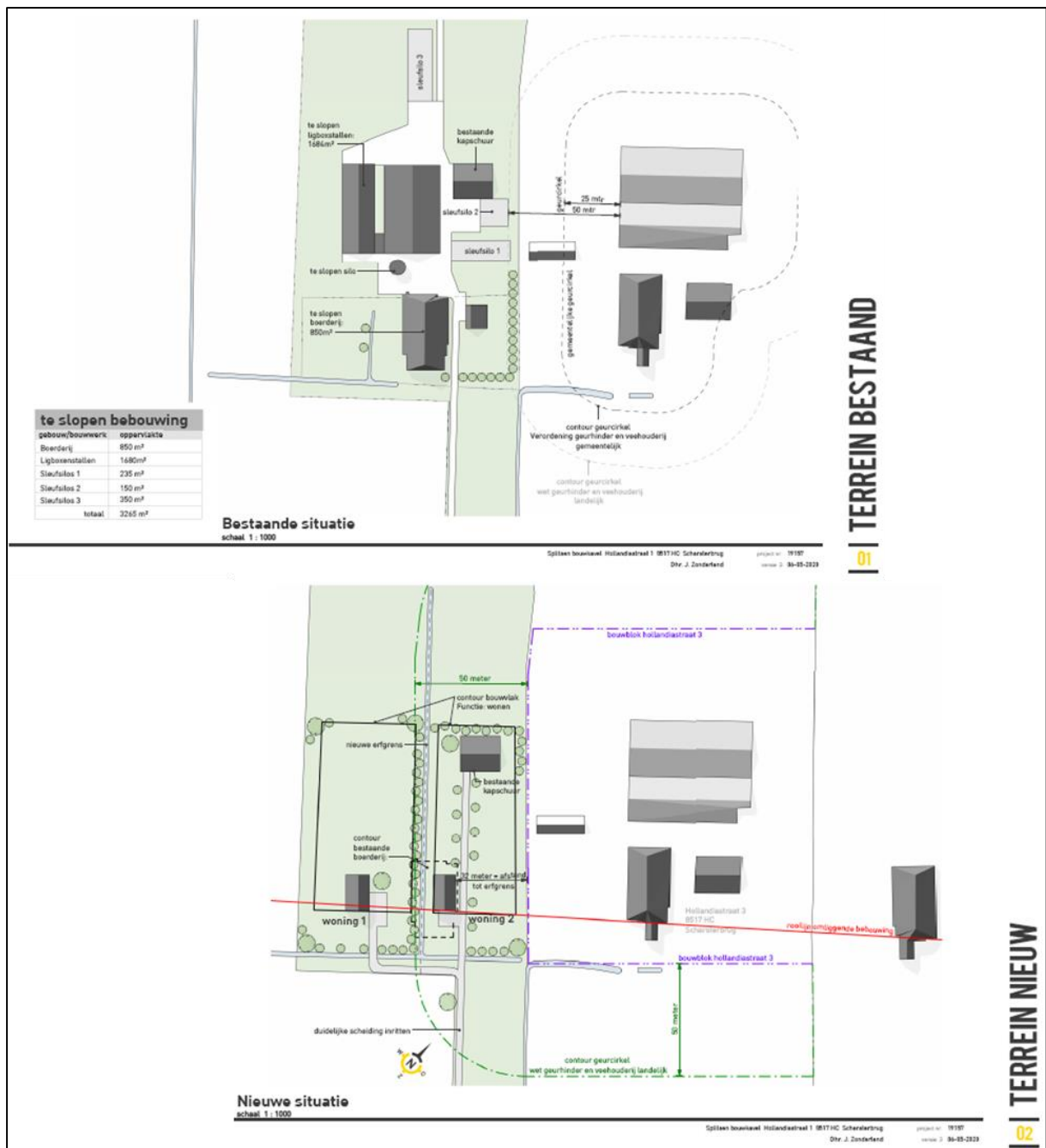
Naast de Wet natuurbescherming zijn er nog meer regelgevingen die ingaan op het beschermen van de natuur in Nederland. Dit zijn veelal provinciale stukken, al dan niet als uitvoeringsorgaan vanuit rijksbeleid. Het gaat hierbij om regelgeving omtrent de Ecologische Hoofdstructuur, ganzenfoerageergebieden en weidevogelgebieden. Deze toetsing stipt kort aan of er sprake kan zijn van een conflict tussen de provinciale regelgevingen en het geplande initiatief.

1.4 Ligging en karakteristiek van het plangebied

Het plangebied (figuur 1.1) betreft een agrarisch terrein aan de Hollandiastraat 1 te Scharsterbrug. Het terrein ligt ten noordwesten binnen de bebouwde kom van het dorp en bestaat uit een boerderij, vervallen huis, een silo en drie sleufsilo's, een ligboxstal en een kapschuur (figuur 1.2). Het terrein is omringd door bomensingels, wateren en landbouwpercelen. Verder staan er op het terrein bomen, bosschages, een paardenbak en hopen puin. Het planvoornemen is alle bebouwing inclusief silo's, behalve de kapschuur, te slopen. Daarnaast wordt de flora die niet tot de begrenzing van het terrein behoort verwijderd. Hiervoor in de plaats wordt in eerste instantie één woning op het zuidwestelijke deel van het terrein gerealiseerd, en eventueel later een tweede woning. De bomen op het grasveld aan de zuidkant van de boerderij zullen blijven staan en zullen samen met nieuw geplante bomen onderdeel zijn van nieuwe bomensingels. Verder zal de smalle sloot aan de zuidkant van het terrein worden doorgetrokken richting het noordoosten en noordwesten ter begrenzing van de woonpercelen.

Figuur 1.1. Ligging van het plangebied (bron: GoogleMaps).

Figuur 1.2. Bestaande situatie en planvoornemen nieuwe situatie.

2. RESULTATEN QUICKSCAN

2.1 Flora

Het plangebied wordt rondom de bebouwing gekenmerkt door grasland met soorten zoals Engels raaigras, madelief, boterbloem, smalle en brede weegbree, brandnetel, paardenbloem, witte klaver en andere voedselrijke soorten (figuur 2.1). Het plangebied is vanwege habitateigenschappen ongeschikt voor beschermde flora en deze zijn ook niet aangetroffen.

Figuur 2.1. Impressie aangetroffen flora binnen het plangebied.

- Op basis van de waargenomen soorten en de (habitat)eigenschappen van het plangebied is het voorkomen van beschermde plantensoorten uit te sluiten.

2.2 Vogels

2.2.1 Jaarrond beschermde vogelnesten

Nesten van vogelsoorten die jaarrond beschermd zijn bevinden zich over het algemeen in volgroeide bomen en/of bossen, zoals ooievaarsnesten of horsten van roofvogels. Vaak worden oude kraaien- of eksternesten gebruikt door roofvogels en uilen. Het enige aangetroffen boomnest bevindt zich in een boom aan de zuidkant van de boerderij en zal met de werkzaamheden behouden blijven, al valt de boom wel binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden.

Daarnaast zijn er vogelsoorten die gebouwen gebruiken om in te nesten, waarvan het nest jaarrond beschermd is. Hieronder vallen de huismus, gierzwaluw en kerkuil. Voor alle drie de soorten is het mogelijk dat zij in de boerderij verblijven, en voor de huismus is de ligboxstal ook geschikt (figuur 2.2). Huismussen kunnen onder de gegolfde dakpannen nesten en dit is tijdens het veldbezoek ook waargenomen. Gierzwaluwen nesten ook onder gegolfde dakpannen, mits deze voldoende hoogte hebben, zoals in de boerderij. Kerkuilen kunnen via de gaten in het dak toegang krijgen tot de boerderij en daar nesten. Gezien de habitatgeschiktheid is op voorhand niet uit te sluiten dat de werkzaamheden negatieve gevolgen zullen hebben voor verblijfplaatsen van huismus, gierzwaluw en/of kerkuil.

Figuur 2.2. Dak van de boerderij en de gaten waar een kerkuil doorheen kan (rood gemarkeerd).

- Negatieve effecten van de werkzaamheden binnen het plangebied op jaarrond-beschermden nesten kunnen niet op voorhand worden uitgesloten.

2.2.2 Overige (broed)vogelsoorten

Naast de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten is het plangebied ook beoordeeld op waarden voor (weide)broedvogels waarvan de nesten niet jaarrond beschermd zijn. De bomen en struiken rondom het plangebied en de schoorsteen van de boerderij bieden mogelijkheden voor broedvogels om in te nesten, die door de werkzaamheden gedeeltelijk verloren zullen gaan. Negatieve effecten van de werkzaamheden op broedvogels kunnen daarom op voorhand niet worden uitgesloten.

- Er kan bij voorbaat niet worden uitgesloten dat zich binnen het plangebied/invloedssfeer van de werkzaamheden nestplaatsen bevinden van vogelsoorten waarvan de nesten tijdens het broedseizoen beschermd zijn.

2.3 Zoogdieren

2.3.1 Vleermuizen

Het plangebied is tijdens het veldbezoek beoordeeld op waarden voor vleermuizen. Hierbij is de nadruk gelegd op de aanwezigheid van mogelijke verblijfplaatsen. Ook is gekeken of door- of langs het plangebied essentiële vliegroutes van vleermuizen kunnen lopen.

De ruimtes onder de gegolfde dakpannen zijn naast voor vogels ook geschikt voor vleermuizen om te verblijven. Daarnaast bevat de boerderij ook daklijsten met voldoende ruimte voor vleermuizen om toegang tot de mogelijk aanwezige spouw te krijgen om daar te verblijven (figuur 2.3). Ook zijn er binnen het plangebied bomen met holten die geschikt zijn voor vleermuizen. Mogelijke verblijfplaatsen van vleermuizen binnen het plangebied zijn daarom niet op voorhand uit te sluiten.

Bomenrijen, watergangen en andere verbindende elementen in de omgeving kunnen door vleermuizen gebruikt worden als vliegroutes tussen verblijfplaatsen en foerageergebied. Negatieve effecten op essentiële vliegroutes kunnen op voorhand worden uitgesloten, gezien de omgeving voldoende alternatieven aanbiedt, de terreinbegrenzing behouden blijft en het planvoornemen is om meer bomenrijen te realiseren.

Figuur 2.3. Mogelijke (toegang tot) verblijfplaatsen voor vleermuizen.

- Negatieve effecten op vleermuisverblijfplaatsen zijn op voorhand niet uit te sluiten.
- Er kan op voorhand worden uitgesloten dat met de beoogde werkzaamheden essentiële vliegroutes verloren zullen gaan.

2.3.2 Overige zoogdiersoorten (Waterspitsmuis)

Het plangebied is eveneens gecontroleerd op waarden voor overige zoogdiersoorten. De sloot aan de zuidoost kant van het terrein is daarbij interessant door zijn vlakke oevers, weinig stroming, voldoende water- en oevervegetatie (figuur 2.4). Deze elementen maken het een geschikt habitat voor onder andere de waterspitsmuis. Op basis van zowel verspreidingsgegevens (bron: verspreidingsatlas) als habitatgeschiktheid is op voorhand niet uit te sluiten dat werkzaamheden negatieve effecten voor de waterspitsmuis zullen hebben.

Figuur 2.4. Impressie sloot binnen het plangebied.

De aanwezigheid van verblijfplaatsen van overige beschermde zoogdiersoorten binnen het plangebied kan op basis van verspreidingsgegevens en habitatgeschiktheid worden uitgesloten. Wel is het plangebied op basis van de habitat, alsmede de verspreidingsgegevens, geschikt voor vrijgestelde zoogdieren zoals de haas. Voor vrijgestelde soorten geldt zorgplicht.

- Aanwezigheid van verblijfplaatsen van waterspitsmuis binnen het plangebied zijn op basis van habitatgeschiktheid niet uit te sluiten.
- Aanwezigheid van verblijfplaatsen van overige beschermde zoogdiersoorten kan op voorhand worden uitgesloten.
- Voor voorkomende vrijgestelde soorten zoals haas geldt de zorgplicht.

2.4 Reptielen en amfibieën

Het plangebied bevat hopen puin/takken en een sloot. De hopen puin/takken zijn geschikt als habitat voor slangen (figuur 2.5). Echter gezien de omgeving veelal agrarisch landschap betreft en er geen verspreidingsgegevens zijn van reptielen in de omgeving van het plangebied, kan op voorhand worden uitgesloten dat deze soortgroep negatieve effecten van de werkzaamheden zal ondervinden.

De sloot kan voor verschillende kikker- en paddensoorten gebruikt worden als voortplantingswater. Er is echter tijdens het veldbezoek geen kooractiviteit waargenomen. Daarnaast zijn er geen verspreidingsgegevens van amfibieën in de omgeving (bron: NDFF/verspreidingsatlas). Op basis van verspreidingsgegevens kan op voorhand worden uitgesloten dat de werkzaamheden negatieve effecten zullen hebben voor beschermde amfibieën. Voor de vrijgestelde soorten reptielen en amfibieën geldt zorgplicht.

- De aanwezigheid van beschermde reptielen en amfibieën kan op basis van verspreidingsgegevens worden uitgesloten.

Figuur 2.5. Hopen puin/takken op het terrein. V.l.n.r. autobanden, takken, hout.

2.5 Vissen

Het enige water binnen het plangebied betreft de zuidoostelijke sloot. Zoals eerder genoemd is deze sloot door de weinige stroming en voldoende watervegetatie geschikt voor onder andere de waterspitsmuis. Ook de grote modderkruiper maakt graag gebruik van dit type habitat. Op basis van de verspreidingsgegevens (bron: verspreidingsatlas) en habitatgeschiktheid kan niet worden uitgesloten dat de grote modderkruiper er voorkomt.

- Op basis van de habitatgeschiktheid kan het voorkomen van de grote modderkruiper niet worden uitgesloten.

2.6 Ongewervelden

Het plangebied bevat geen waardplanten of watervegetatie die essentieel zijn bij de voortplanting van beschermde insecten. Op basis hiervan kunnen negatieve effecten van de werkzaamheden op beschermde ongewervelden binnen het plangebied worden uitgesloten.

- Door afwezigheid van essentiële voortplantingsvegetatie kan worden uitgesloten dat de werkzaamheden negatieve gevolgen zullen hebben op beschermde ongewervelden.

2.7 Gebiedsbescherming

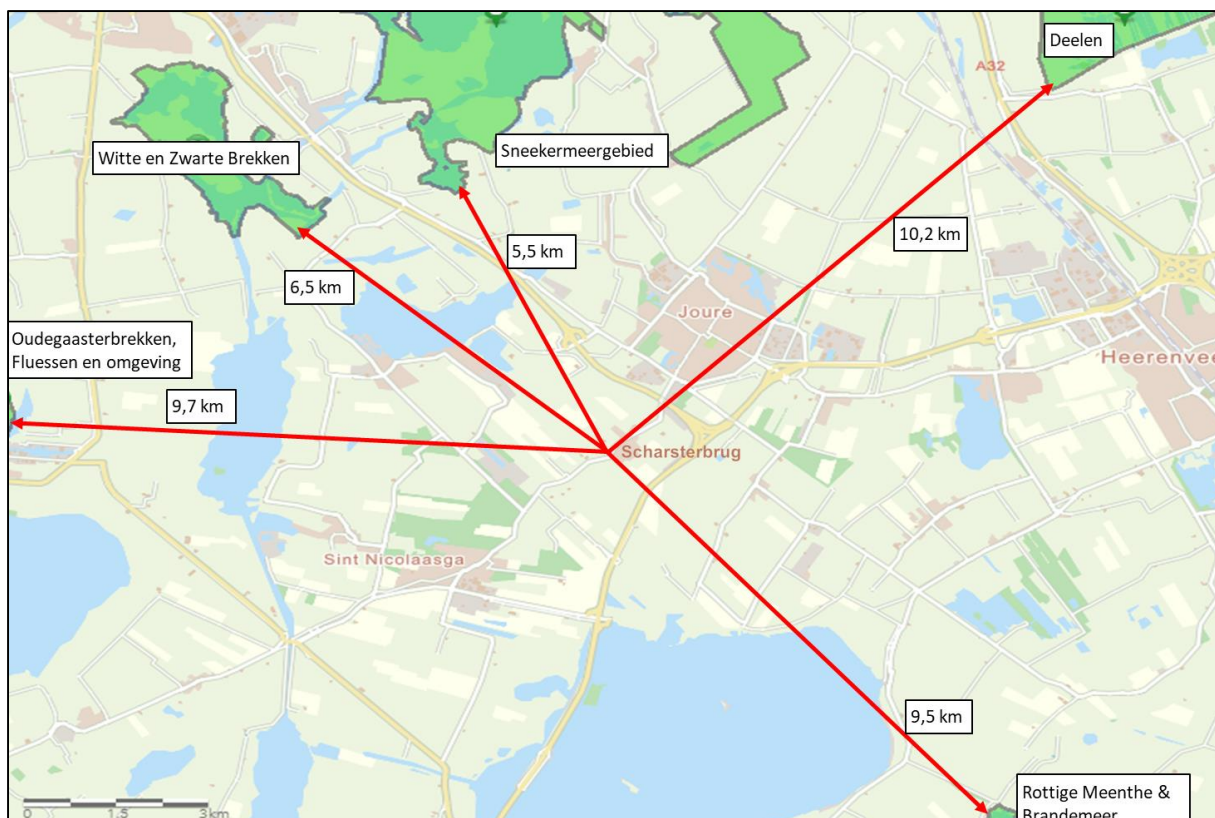
Het plangebied valt niet onder de EHS, ganzenfoerageergebieden of weidevogelgebieden.

- Het plangebied valt niet onder de EHS, ganzenfoerageergebieden of weidevogelgebieden aangesteld door de provincie Fryslân. Een toetsing naar een mogelijk conflict tussen gebiedsbescherming en het initiatief is niet van toepassing.

2.7.1 Stikstofgevoeligheid

In de omgeving van het plangebied zijn de volgende Natura2000-gebieden te vinden: Sneekermeergebied (5,5 km), Witte en Zwarte Brekken (6,5 km), Rottige Meenthe & Brandemeer (9,5 km), Oudergaasterbrekken, Fluessen en omgeving (9,7 km) en Deelen (10,2 km), zie figuur 2.4. Voor deze gebieden zijn zowel habitattypen aangewezen als habitatrictlijnsoorten, zoals meren met krabbenscheer en fonteinkruiden, hoogveen bossen, groenknolorchis, smient, porseleinhoen en gestreepte waterroofkever. Tijdens de uitvoering van de voorgenomen werkzaamheden (slopen en bouw van bebouwingen) komt er naar alle waarschijnlijkheid extra stikstof vrij door bijvoorbeeld het inzetten van mobiele werkvoertuigen zoals graafmachines. Deze extra stikstofemissie heeft mogelijk een effect op het voorgenomen gebieden welke zijn aangewezen voor diverse (stikstof)geschikte habitattypen en soorten. Gezien de werkzaamheden echter op relatief grote afstand van Natura2000-gebieden plaatsvinden, kan naar onze inziens worden uitgesloten dat de extra stikstofemissie significant negatieve effecten zal veroorzaken binnen het voorgenomen gebied en is een Aerius-berekening niet van toepassing. De provincie Fryslân is echter bevoegd gezag in dezen en bepaalt of het uitvoeren van deze berekening benodigd is.

- Een Aerius-berekening in het kader van Natura2000 is naar onze mening niet nodig.

Figuur 2.6. Ligging van het plangebied ten opzichte van Natura2000 gebieden (bron: Natura2000 kaart, provincie Fryslân).

2.8 Houtopstanden

Als er een houtareaal wordt gekapt van meer dan 10 are (1000 m²) of een bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom kan er sprake zijn van een meld- en/of herplantingsplicht. Er worden bomen binnen het plangebied gekapt, maar deze zullen ruimschoots worden compenseert met het planten van nieuwe bomen ter begrenzing van de percelen. Naar onzes inziens is er dan ook geen meld- en/of herplantingsplicht.

- Er is geen sprake van een meld- en/of herplantingsplicht.

3. SAMENVATTING EN CONCLUSIES

3.1 Overzicht beschermde soorten

In onderstaand tabel 3.1 worden de aangetroffen en potentieel aanwezige beschermde soorten en hun beschermingsstatus binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden samengevat. In de Wet natuurbescherming zijn vooral vaste verblijfplaatsen (voortplantingslocaties zoals nesten, holen, kraamkolonies etc.) van belang, maar ook de functionele leefomgeving die vaste verblijfplaatsen in stand houdt. In dit overzicht zijn dan ook alleen de soorten opgenomen, waarvoor het plangebied onderdeel vormt van hun leefgebied en/of levenscyclus, en waarop eventueel in de toekomst geplande werkzaamheden van negatieve invloed kunnen zijn.

Tabel 3.1 Overzicht van aangetroffen en potentieel voorkomende beschermde flora en fauna in het plangebied.

Soortgroep	Soort	Aanwezigheid	Art. 3.1	Art. 3.5	Art. 3.10	Vrijgesteld	Advies
Vogels (jaarrond-beschermde nesten)	Huismus	Mogelijk	X				Nader onderzoek
Vogels (jaarrond-beschermde nesten)	Gierzwaluw	Mogelijk	X				Nader onderzoek
Vogels (jaarrond-beschermde nesten)	Kerkuil	Mogelijk	X				Nader onderzoek
Vogels	Algemene broedvogels	Mogelijk	X				Werken buiten broedtijd
Vleermuizen (verblijfplaatsen)	Diverse soorten	Mogelijk		X			Nader onderzoek
Overige zoogdieren	Waterspitsmuis	Mogelijk		X			Nader onderzoek
Vissen	Grote Modderkruiper	Mogelijk		X			Nader onderzoek
Vogels Zoogdieren Amfibieën	Algemeen voorkomende soorten	Mogelijk			X	X	Zorgplicht

3.2 Effectbespreking en aanbevelingen

Het project kan naar onzes inziens doorgang vinden binnen het kader van de Wet natuurbescherming, mits men zich houdt aan de hieronder volgende aanbevelingen.

3.2.1 Jaarrond-beschermde vogelnesten (huismus)

Het plangebied biedt mogelijkheden voor huismussen om te broeden en er zijn al indicaties van verblijven tijdens het veldbezoek waargenomen. Huismusverblijfplaatsen zijn jaarrond-beschermde en gaan door de sloopwerkzaamheden mogelijk verloren. Wij adviseren nader onderzoek uit te laten voeren om de aanwezigheid van jaarrond-beschermde nesten van huismussen binnen het plangebied vast te stellen, dan wel uit te sluiten. Dit dient uitgevoerd te worden door middel van twee ochtendbezoeken (conform datumgrenzen SOVON, 1 april-15 mei). Wanneer er jaarrond-beschermde nesten van huismussen binnen het plangebied worden vastgesteld, dient er een ontheffing te worden aangevraagd voor deze soort. Deze wordt in de regel afgegeven onder de voorwaarde dat er mitigerende en compenserende maatregelen worden uitgevoerd.

3.2.2 Jaarrond-beschermde vogelnesten (gierzwaluw)

De aanwezigheid van jaarrond-beschermde gierzwaluwverblijfplaatsen onder de nok- en dakpannen van de woonboerderij is niet op voorhand uit te sluiten. Wij adviseren nader onderzoek uit te laten voeren om de aanwezigheid van jaarrond-beschermde nesten van gierzwaluwen in de woonboerderij vast te stellen, dan wel uit te sluiten. Dit dient uitgevoerd te worden door middel van drie avondbezoeken (conform datumgrenzen SOVON, 1 juni-15 juli), waarbij één bezoek gecombineerd kan worden met het vleermuizenonderzoek.

Wanneer er jaarrond beschermde nesten van gierzwaluwen binnen het plangebied worden vastgesteld, dient er een ontheffing te worden aangevraagd voor deze soort. Deze wordt in de regel afgegeven onder de voorwaarde dat er mitigerende en compenserende maatregelen worden uitgevoerd.

3.2.3 *Jaarrond-beschermde vogelnesten (kerkuil)*

De aanwezigheid van jaarrond-beschermde kerkuil nesten in de woonboerderij is op voorhand niet uit te sluiten. Wij adviseren nader onderzoek uit te laten voeren om de aanwezigheid van jaarrond-beschermde nesten van kerkuilen in de woonboerderij vast te stellen, dan wel uit te sluiten. Dit dient uitgevoerd te worden door middel van twee/drie bezoeken en een interne inspectie (conform datumgrenzen SOVON, februari-augustus), waarbij de bezoeken gecombineerd kunnen worden met het vleermuizenonderzoek.

3.2.4 *Algemeen voorkomende broedvogels*

Het plangebied biedt mogelijkheden voor vogels om te broeden, in de bomen, struiken en gebouwen. Het gaat hier om soorten waarvan nesten alleen beschermd zijn tijdens het broedseizoen. Wij adviseren daarom om de werkzaamheden buiten de broedtijd uit te voeren. De broedtijd loopt grofweg van 15 maart tot 15 juli. Er is echter geen standaard voor deze periode. Sommige soorten kunnen eerder of later in het jaar broeden. Wat van belang is, is of er een broedgeval is en of er sprake is van wezenlijke verstoring van het betreffende broedgeval. Eventueel kan tijdens de broedtijd gewerkt worden, dit dient dan te gebeuren onder begeleiding van een ecooloog.

3.2.5 *Vleermuizen (verblijfplaatsen)*

Het plangebied is geschikt voor vleermuizen om in te verblijven, vanwege losliggende gegolfde dakpannen en daklijsten van de woonboerderij en boomholten. Gezien de sloopwerkzaamheden kunnen verblijfplaatsen van vleermuizen binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden vallen en mogelijk zelfs verloren gaan. Wij adviseren daarom nader onderzoek naar vleermuisverblijfplaatsen om deze binnen het plangebied vast te stellen, dan wel uit te sluiten. Dit dient te gebeuren aan de hand van vier veldbezoeken verspreid over de kraam- (15 mei-15 juli) en de paarperiode (15 augustus-1 oktober). De onderzoeksmethodiek is vastgelegd in het Vleermuisprotocol, opgesteld door het ministerie van EZ, Netwerk Groene Bureaus en de Zoogdiervereniging. Indien er verblijfplaatsen van vleermuizen worden vastgesteld binnen de het plangebied, dient er voor de desbetreffende soort(en) een ontheffing te worden aangevraagd, welke in de regel wordt afgegeven onder de voorwaarde dat er compenserende en mitigerende maatregelen worden uitgevoerd.

3.2.6 *Overige zoogdieren (waterspitsmuis)*

De aanwezigheid van waterspitsmuis in de sloot kan op basis van habitatgeschiktheid en verspreidingsgegevens niet worden uitgesloten. Wij adviseren daarom nader onderzoek waterspitsmuis uit te voeren in de sloot binnen het plangebied, om aanwezigheid van de soort vast te stellen, dan wel uit te sluiten. Dit onderzoek kan worden uitgevoerd met behulp van inloopvallen in de maanden september t/m november, zolang er geen sprake is van nachtvorst of met behulp van eDNA-onderzoek.

3.2.7 *Vissen (grote modderkruiper)*

De aanwezigheid van grote modderkruiper in de sloot kan op basis van habitatgeschiktheid en verspreidingsgegevens niet worden uitgesloten. Wij adviseren daarom nader onderzoek naar grote modderkruiper om vast te laten stellen of deze soort inderdaad voorkomt in het plangebied. Dit onderzoek kan worden uitgevoerd met behulp van eDNA-onderzoek.

3.2.8 *Vrijgestelde- en niet beschermde soorten: de zorgplicht*

Er kan een aantal niet beschermde of vrijgestelde soorten voorkomen in het plangebied, zoals verschillende soorten kleine zoogdieren en amfibieën. Voor schade aan deze soorten geldt in principe een vrijstelling. De zorgplicht van de Wet Natuurbescherming schrijft echter voor dat men verplicht is om alles wat redelijkerwijze mogelijk is, te doen of juist te laten om schade aan wilde planten en dieren zo veel mogelijk te voorkomen. Dit kan bijvoorbeeld tot uiting worden gebracht door voorafgaand aan de werkzaamheden dekking te verwijderen. Hierdoor worden eventueel aanwezige dieren vooraf bewogen een andere verblijfplaats te zoeken.

3.3 Overzicht vervolgstappen

De werkzaamheden kunnen binnen de kaders van de Wet natuurbescherming worden uitgevoerd, mits aan de hieronder genoemde vervolgstappen wordt voldaan. Voor meer detaillering en uitleg, zie de paragrafen hiervoor.

- **Jaarrond-beschermde vogelnesten:** Nader onderzoek huismus, gierzwaluw en kerkuil.
- **Algemeen voorkomende broedvogels:** Werken buiten de broedtijd (grofweg 15 maart-15 juli).
- **Vleermuizen (verblijfplaatsen):** Nader onderzoek.
- **Overige zoogdieren:** Nader onderzoek waterspitsmuis.
- **Vissen:** Nader onderzoek grote modderkruiper.
- **Vrijgestelde soorten:** Het naleven van de zorgplicht.

4. BRONNEN EN LITERATUUR

Alterra (2015). Synbiosis kaartenmachine Natura 2000 | Beschermde gebieden. Via: <http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapszoek.aspx>

Broekhuizen, S., K. Spoelstra, J.B.M. Thissen, K.J. Canters & J.C. Buys (redactie) 2016. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Natuur van Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden.

Creemers, R.C.M. & J.J.W. van Delft 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland.- Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey- Nederland, Leiden

FLORON (2015) Verspreidingsatlas planten. Via <http://www.verspreidingsatlas.nl/planten>

Korsten, E. en Regelink, J.R. (2010). Cursus herkennen van potentiële vleermuiswaarden: in het kader van quickscans en ander ecologisch vooronderzoek. Zoogdiervereniging rapport 2010.44. Zoogdiervereniging, Nijmegen

Melis, J. & M.Koopmans, 2015. Fiskatlas Fryslân, verspreiding en ecologie van zoetwatervissen in Fryslân. Bornmeer, Gorredijk.

Natura2000 gebieden
<https://www.natura2000.nl/gebieden/friesland>

Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging en Gegevensautoriteit Natuur.
Vleermuisprotocol 2013, 27 maart 2013. www.gegevensautoriteitnatuur.nl en www.netwerkgroenebureaus.nl

Planologische Ecologische Hoofdstructuur en Natura2000 kaarten provincie Fryslân
<https://fryslan.maps.arcgis.com/home/webmap/viewer.html?webmap=87336a0a24ff4270aa281ada0f542fi7>

<https://fryslan.maps.arcgis.com/apps/Minimalist/index.html?appid=c7d65da54439463bbf916d33588odd91>

RAVON (2009). Verspreidingsonderzoek reptielen en amfibieën. In opdracht van het ministerie van LNV, Gegevensautoriteit Natuur.

<https://www.verspreidingsatlas.nl>

BIJLAGE I WET- EN REGELGEVING

De wettelijke bescherming van natuurwaarden valt in grote lijnen uiteen in drie delen: soortbescherming, gebiedsbescherming en houtopstanden.

Wnb Soortbescherming

De Wet natuurbescherming draagt onder andere zorg voor de bescherming van in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. De wet bevat een aantal verbodsbepalingen die ervoor moeten zorgen dat de gunstige staat van instandhouding van alle in het wild levende dier- en plantensoorten zal blijven gewaarborgd.

De Wet natuurbescherming verdeelt beschermde soorten in twee groepen, de Europees beschermde soorten en de nationaal beschermde soorten. De eerste groep bestaat uit strikt beschermde soorten uit de Vogel- en Habitatrichtlijn (art. 3.1 en 3.5). De Vogel- en Habitatrichtlijn zijn richtlijnen van de Europese Unie waarin wordt aangegeven welke diersoorten en welke typen natuurgebieden door de lidstaten dienen te worden beschermd. In de tweede categorie staan de overige (nationaal) beschermde soorten (art. 3.10). Binnen de Wet natuurbescherming vullen Europese en nationale wetgeving elkaar aan. De Habitatrichtlijnsoorten (art. 3.5) genieten een iets zwaardere bescherming dan de nationaal beschermde soorten (art. 3.10). Zo geldt voor de nationale soorten geen verbod op het verstoren, iets wat wel het geval is bij de Habitatrichtlijnsoorten. Ook zijn de belangen waaronder ontheffing aangevraagd mag worden, voor de nationaal beschermde soorten uitgebreider dan voor de habitatrichtlijnsoorten.

Vogels en verstoring

Voor alle inheemse vogelsoorten geldt dat het verboden is om in het wild levende vogels te doden of te vangen, opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen, te beschadigen, te rapen of nesten van vogels weg te nemen. Ook is het verboden om vogels opzettelijk te storen. Dit is echter niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. Dit kan dus ook tijdens het broedseizoen het geval zijn, als kan worden aangetoond of beargumenteerd dat de verstoring geen negatieve effecten heeft op (de kansen van) het broedsucces. Of dit van toepassing is hangt af van meerdere factoren, zoals de biologie van een soort, de fase van de broedtijd waarin het broedpaar zich op dat moment bevindt (zoals balts, nestbouw, eieren of jongen) en de mate van verstoring. Een ter zake kundige ecoloog kan in voorkomende gevallen bepalen wat wel of niet geldt als wezenlijke verstoring. In aanvulling op bovenstaande wordt er door de provincies een lijst met vogelsoorten gehanteerd, waarvan de nesten jaarrond bescherming genieten. Binnen deze categorie wordt onderscheid gemaakt in soorten met jaarrond beschermde nesten (categorie 1 tot en met 4) en vogels met *mogelijk* jaarrond beschermde nesten (categorie 5).

Vrijgestelde soorten provincie Fryslân

Hoewel de Wet natuurbescherming een nationale wet is, kunnen de provincies (als de bevoegde gezagen) soorten aanwijzen die vrijgesteld kunnen worden van de beschermde status, als het gaat om ruimtelijke ontwikkelingen. Tabel 2.1 geeft een overzicht van de via de Verordening Wet natuurbescherming door de provincie Fryslân vrijgestelde soorten (zoogdieren en amfibieën). De verordening van de Provinciale Staten van Fryslân is te vinden op <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/prb-2016-6515.html>.

Tabel 1. Vrijgestelde soorten Verordening Wet natuurbescherming provincie Fryslân.

Zoogdieren	Amfibieën
Aardmuis	Bastaardkikker
Bosmuis	Bruine kikker
Bunzing	Gewone pad
Dwergmuis	Kleine watersalamander
Dwergspitsmuis	Meerkikker
Egel	
Gewone bosspitsmuis	
Haas	
Hermelijn	
Huisspitsmuis	
Konijn	
Ree	
Rosse woelmuis	
Steenmarter	
Tweekleurige bosspitsmuis	
Veldmuis	
Vos	
Wezel	
Woelrat	

Voorwaarden vrijstellingen

Zoals gezegd zijn de vrijstellingen onder het bevoegd gezag van de provincie Fryslân, en zijn hiermee geen onderdeel van de Wet natuurbescherming zelf. De provincie heeft de soorten zoals die genoemd zijn in bovenstaande tabel niet zonder meer vrijgesteld, hier zijn voorwaarden aan verbonden. Ten eerste is het van belang dat er geen andere bevredigende oplossing voorhanden is. Ten tweede gelden de vrijstellingen niet in alle situaties. Deze zijn alleen van toepassing als de geplande werkzaamheden onder één van de volgende noemers vallen:

- in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- in het kader van bestendig beheer en onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied.

Ten derde is een aantal specifieke voorwaarden opgesteld (Bijlage I van de Verordening). Hierbij geldt dat indien sprake is van vangen of doden, alleen gebruik mag worden gemaakt van de in de verordening genoemde middelen en methoden. Dit is vooral van toepassing bij de vrijgestelde zoogdieren. Indien deze in winterslaap zijn en ze worden gevangen, dan moet er alles aan gedaan worden om ervoor te zorgen dat de overlevingskansen niet worden verminderd als gevolg van het vangen en verplaatsen. Voor amfibieën is het belangrijk te vernemen dat indien deze in winterslaap zijn, het niet is toegestaan ze te vangen (en verplaatsen).

Indien bovengenoemde soorten voorkomen binnen een plangebied, is een ontheffing voor deze soort dus niet nodig.

Zorgplicht art 1.11 Wnb

Echter, dit is niet nodig omdat nog steeds een inspanning wordt geleverd om deze soorten zo min mogelijk schade te doen, zoals is omschreven in artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming, meer algemeen bekend als de zorgplicht. Hoewel overtredingen niet strafbaar zijn gesteld, kan het uitvoeren van de zorgplicht wel worden gehandhaafd door toepassing van een bestuursdwang. Dat betekent dat de uitvoerende gedwongen kan worden herstelacties uit te voeren.

Wnb Gebiedsbescherming

Gebiedsbescherming houdt in dat gebieden met belangrijke natuurwaarden wettelijk zijn beschermd. Het gaat hierbij om het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur of EHS) en Natura2000-gebieden.

Natura2000-gebieden

Projecten of activiteiten die niet noodzakelijk zijn voor, of verband houden met, het beheer van de natuurwaarden van Natura2000-gebieden (Vogel- en/of Habitatrichtlijngebieden) en mogelijk negatieve effecten hebben op deze waarden, dienen vanuit de Wet natuurbescherming getoetst te worden. Deze toetsing vindt enkel plaats in het geval de uitvoering van een project plaatsvindt binnen de invloedssfeer van een N2000-gebied en verwacht wordt dat deze uitvoering (mogelijk) negatieve effecten heeft op soorten of habitattypen waarvoor het N2000-gebied is aangewezen.

Wnb Houtopstanden

De Boswet is in 2015 gewijzigd en per 1 januari 2017 opgenomen in de nieuwe Wet Natuurbescherming. Die wet zal op den duur weer (beleidsneutraal) in de Omgevingswet opgenomen worden. De, voor gemeenten, belangrijkste wijziging van de wet is de beperking in het stellen van regels ten aanzien van houtopstanden buiten de begrenzing zoals aangegeven op de kaart Begrenzing Bebouwde kom Boswet. Dit heeft effect op o.a. gemeentelijk kapbeleid. De provincie heeft, als bevoegd gezag, een provinciale verordening opgesteld voor de uitvoering van de Wet Natuurbescherming. Dat is in overleg met de Friese gemeenten gedaan.

De APV, afd. 3 Het bewaren van houtopstanden, oftewel de kapverordening, vormt de basis voor het nader uitgewerkte kapbeleid. Tevens zijn in de APV regels opgenomen ten aanzien van de Bomenlijst.

De bescherming van arealen bos en houtopstanden valt dus onder de Wnb, mochten deze groter zijn dan 10 are (1000 m²) of bestaan uit een bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom. De gemeente hanteert soms voor 'buiten de bebouwde kom' een andere begrenzing dan voor de Weg- en verkeerswet. Bij twijfel kan hierover bij de gemeente informatie worden aangevraagd. Als de houtopstand groter dan 10 are is of bestaat uit een bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom, dan is er een meld- en herplantingsplicht van hetzelfde areaal bos binnen drie jaar na het kappen hiervan. Niet alle boomsoorten vallen onder deze wetgeving. Populieren, wilgen, essen of elzen die zijn bedoeld voor de productie als biomassa zijn uitgezonderd, indien tenminste een keer per tien jaar wordt geoogst, de beplanting na 1 januari 2013 is aangelegd en aan een aantal beplantingseisen is voldaan. Ook kerstbomen die niet ouder zijn dan twintig jaar, kweekgoed, fruitbomen en windschermen om boomgaarden zijn uitgezonderd.

NatuurNetwerk Nederland/ Ecologische HoofdStructuur

Strikt genomen valt de EHS/NNN niet onder de Wet natuurbescherming aangezien dit bepaald wordt door de provincies en niet door het Rijk.

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur of EHS) maakt onderdeel uit van het rijksbeleid voor het creëren en vormgeven van een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen natuurgebieden in Nederland. De provincies krijgen echter zelf de gelegenheid om dit naar eigen inzicht zo goed mogelijk aan te wijzen, inrichten en beheren.

Indien een ruimtelijke ingreep binnen de begrenzing van het NNN plaatsvindt moet een 'nee, tenzij' procedure worden doorlopen en zal bij doorgang van de ingreep in de regel compensatie en mitigatie noodzakelijk zijn.